

denar od mesečnih prejemkov, kar se občutno pozna pri današnji dragini. — Mero-dajni naj določijo letno količino drv oziroma primeren mesečni pavšal za kurivo. V ta namen bi lahko uporabili tudi brezobrestno po-

sojilo, ki bi ga gotovo preskrbel banovinski prehranjevalni urad. Kurivo je prav tako važno in nujno kot druge življenjske potrebe.

## Mladinska matica

—mm Poslanstvo Mladinske matice. Pod tem naslovom priobčuje »Večernik« z dne 1. t. m. daljši članek, iz katerega posnemamo sledeče: Kot vzgojitelji najširših plasti našega naroda imajo ljudskošolski učitelji najtemeljitejši vpogled v vitalne interese in potrebe naše narodne skupnosti. Med najvažnejše zadevne faktorje za dvig povprečnega kulturnega standarda naših najširših kmečkih slojev, spada vsekakor mladinska knjiga. Zato je slovensko učiteljsstvo že davno pred svetovno vojno začelo z več ali manj načrtnim gojenjem in pospeševanjem smisla in notranje potrebe po leposlovnem čitivu med šolsko, vaško mladino. Dandanes se Slovenci lahko upravičeno ponašamo z močno razvito mladinsko literaturo. Vodilno mesto med vsemi založnicami mladinske leposlovne knjige in revij pa ima v vsakem oziru Mladinska matica. Kakšni so rezultati dosedanjega delovanja Mladinske matice? Pred 13 leti so slovenski učitelji ustanovili pri svoji stanovski organizaciji JUU v Ljubljani posebni sekcijski odsek, ki naj bi poglobil kvaliteto slovenske mladinske literature ter jo naredil dostopno vsej slovenski ljudskošolski mladini, predvsem pa naši vaški, kmečki deci. Dosedaj je MM izdala že 11 letnikov mladinskega leposlovnega mesečnika »Naš rod«. Zaradi povprečne naklade okoli 22.000 izvodov je »Naš rod« lahko postal kvalitetno vodilni in odlični mladinski časopis, pri katerem sodelujejo vsi znani mladinski pisatelji. Poleg »Našega roda« je v tej kratki dobi izdala Mladinska matica tudi 47 knjig redne in 13 knjig izredne naklade, torej skupaj 60 origi-

nalnih izdaj. Skupna naklada vseh teh knjig je čez 1.300.000 izvodov. Te velike številke nam pri tej kvalitetno prvovrstni mladinski literaturi dovolj nazorno dokazujejo važnost kulturnega poslanstva Mladinske matice. Kljub težki gospodarski krizi in neredu, ki je pred leti zajel ves svet ter ga zdaj še stopnjuje napeto ozračje vojnih presenečenj, je založbi MM uspelo nadaljevati začetno delo ter tako vidno pospeševati kvaliteto in kvantitativni razvoj slovenske mladinske literature. — V nadaljnjem govoru članek še o visokih nagradah, ki jih je izdala MM za to, da izboljša kvaliteto mladinske knjige, in močno obsoja delovanje neke politične skupine, ki hoče izforsirati privilegij svojim mladinskim založbam in se pri tem poslužuje strankarskopolitičnega aparata, medtem ko bi morala odločati pri agitaciji predvsem kvaliteta.

—mm Tretja številka »Našega roda« s prav pestro vsebino gre te dni v tisk. Ta številka bo posvečena našemu velikemu pripovedniku Finžgarju in bo prinesla tudi odlomek še neobjavljene njegove nove mladinske povesti.

—mm Posamezne številke nekompletnih letnikov »Našega roda« oddaja uprava pri skupnem naročilu po 25 par. Šole, ki naročajo list za revne učence, naj navedejo ali hočejo imeti čim različnejše ali iste številke za morebitno skupno čitanje.

—mm Opozorjamo učiteljsvo prvih razredov na nov zvezek Cicibanove knjižnice, ki izide kot ponatisk najboljših sestavkov iz prvega in tretjega zvezka.

predvečer so člani igralci uspešno prikazali Petrovičev dramo »Duše«. Uspeh te naj jih vodi do vsakoletne enkratne dramske prireditve.

Če bodo dovoljena zborovanja, naj bodo predavanja posvečena stanovskovzgojnim vprašanjem ter taka, ki naj bodo učiteljsstvu v vzpodbudo, da bo zastavilo vse sile, da se bo krepila med ljudstvom narodna zavest, ki je v teh časih tako zelo potrebna. Smernice za delo v bodočem letu naj nam bodo besede pesnika Mirana Jarca, ki pravi:

Ne stoj, molče naloži breme nase...  
Spoznal si, da si le občestva del.  
Ne beži kot puščavci prejšnje čase.

Blagajnik tov. Frece je podrobno podal finančno stanje društva v preteklem letu ter razložil proračun za bodoče poslovno leto. V Lapajnejev fond za osirotele učiteljske otroke se vnese pribitek igre »Duše« in po 1 din mesečno od člana.

Tov. Debeljak je v imenu nadzornega odbora predlagal razrešnico upravi in pohvalil delo tov. blagajnika.

Poročilo o obračunu in proračunu sekcije je podal tov. Debevec, ki je povedal, da sta bila na seji uprave stavljeni dva predloga. Sprejet je bil predlog, da proračun sekcije ostane, toda nagrade pri sekciji naj se predhodno skrijajo do skrajnosti.

Pri volitvi razsodišča se je soglasno osvojil predlog, da vsi člani razsodišča ostanejo tudi za novo poslovno leto.

Na banovinski skupščini bosta društvo zastopala predsednik tov. Rant France in tajnik Zumer Anton, namestnika sta tov. Malenšek Marija in Debevec Boris.

Na glavno skupščino bo šel zaradi štednje le predsednik tov. Rant, namestnica je tov. Malenšek Marija.

Tov. predsednik zaključil zbor z željo, da bi kmalu spet zborovali in da bi bila tudi takrat udeležba članstva čim lepša.

Fr. Rant, preds. Zumer Anton, tajnik.

—JU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA — MESTO je zborovalo dne 12. oktobra t. l. dopoldne v telovadnici II. deske ljudske šole na Cojzovi cesti z običajnim dnevnim redom občnega zbora. Udeležba prav zadovoljiva. Predsednik tov. Mlekuž se je uvodoma spomnil obletnice tragične smrti pokojnega kralja Aleksandra I. ter umrlih tovarišev ban. šol. nadzornika v pok. Fortunata Lužarja in Andreja Rapeta. Sledila so poročila funkcionarjev upravnega in nadzornega odbora. Na predlog nadzornega odbora je bila soglasno sprejeta razrešnica upravnemu odboru, tajniku in blagajničarki pa izrečena posebna zahvala in priznanje. Odobritvi proračuna za leto 1940/41. so sledile volitve članov in namestnikov častnega stanovskega razsodišča ter delegatov in njihovih namestnikov za banovinsko in državno skupščino. Člani častnega razsodišča so ostali isti kakor v minulem poslovnem letu, za delegate in namestnike pa so bili soglasno izvoljeni: a) za banovinsko skupščino: Lovšec Anton, Levec Ana, Zor Mirolav in Ribičič Roza kot delegati, njih namestniki pa Novak Jakob, Mihelič Josipina, Marok Alojzij in Supančič Martina; b) za državno skupščino: Mihelič Josip, Likozar Jožica, Hreščak Alojzij in Vode Angela kot delegati, njih namestniki pa Sežun Andrej, Hartman Amalija, Ribičič Josip in Hočevar Pavla. Izvoljeni delegati in namestniki obdržijo svoj mandat tudi za prihodnje leto, če ne bo mogoče izvršiti novih volitev. Ker se nihče ni oglasil k besedi, je tov. predsednik takoj po volitvah zaključil občni zbor.

Vekoslav Mlekuž, Josip Mihelič, predsednik. tajnik.

—JU — SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA je zborovalo v soboto 12. oktobra na deški ljudski šoli v Škofji Loki. Udeležba: 44 članov in članic. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik tov. Vojteh Debeljak, ki je uvodoma pozdravil sreskega šolskega nadzornika g. Ivana Kržišnika, zastopnika sreskega načelstva g. Fajsa, vse tovariše in tovarišice, zlasti pa k zborovanju prvič došle tov. Marencičevo, Erzenovo in Novakovo in tovariša Pevca.

Predsedniško in tajniško poročilo je podal tov. predsednik, ki je najprej očrtal splošni položaj v združenju, nato je predložil sekcijsko delo, slednjič pa delo, ki ga je opravilo škofovsko učiteljsko društvo. Vsekdar doslej je delalo domače učiteljsko društvo v duhu deklaracijskih idej. Živelimo smo med seboj v lepem soglasju in pravem tovarštvu in tako bo tudi v bodoče. Izrekel je priznanje in zahvalo učiteljici Elici Pipanovi, ki je vodila lani tajništvo. Iz blagajniškega poročila tov. Lovra Korenčana je bilo razvidno, da bi bilo društvenega premoženja še nekaj, ako bi članstvo izvrševalo svoje dolžnosti do društva. Zal temu ni tako. Zaostanki so tako visoki, da društvena uprava niti svojih obveznosti do sekcije ne more v redu izvrševati. Ob zaključku lanskega leta smo bili deficitni. Prva in neodložljiva dolžnost vseh tovarišev in tovarišic je, da poravnajo svoje obveznosti. Če ne gre vse hkrati, pa v obrokih! Razrešnico je predlagal tov. Janko Sicherl, nakar so sledila poročila društvenih poverjenikov. Za Učiteljsko tiskarno je poročal tov. Jože Zupančič, za Učiteljsko samopomoč tov. Amalija Lendovškova, za Učiteljski pokret tov. Anica Kalandova in za Mladinsko matico tov. Alberta Pagonova. Z obznanjem je bilo ugotovljeno, da je v srezu sedem šol, ki nimajo niti enega izvoda »Našega roda«.

Sekcijski proračun ni bil obravnavan, ker pride itak pred banovinsko skupščino. Člana-

—JU — SRESKO DRUŠTVO SLOVENJ GRADEC je imelo redni letni občni zbor v soboto dne 12. oktobra 1940. ob 9. uri v ljudski šoli v Slov. Gradu ob prisotnosti 33 članov — 82 % — od 40 vpisanih.

I. Poročilo društvenih funkcionarjev o delovanju v letu 1939/40.:

a) Predsednik tov. Kavčič je pozdravil vse prisotne, čestital tov. Horvatu in Zorku, ki sta sprejeta na pedagoško šolo, nato pa je omenjal zasluge sekcije in glavnega odbora, ki sta izposlovala nujno potrebno dovoljenje, da se lahko vrši današnji občni zbor in skupščina.

b) Tajnik poroča, da so se vršila v minulem poslovnem letu štiri zborovanja in sicer vedno v Slovenjem Gradu ob 71 % povprečni udeležbi. Društvo je štel 40 članov, izven društva jih je bilo 10, ki smo jih pisмено vabili, a je pristopil le tov. Zidar. Dopolnjevanje vknjiženih 136 v »Tovarišu« smo objavljali spisek nezasedenih mest. Pri zborovanjih so predavali: tov. Horvatova s Podgorja o vaški šoli v Bosni, tov. Kavčič in Mutec iz Smartnega pa o vplivu socialnih, gospodarskih razmer na duševni in telesni razvoj otrok šole Smartno pri Slov. Gradu.

c) Blagajničarka tov. Vaupotova je prikazala stanje blagajne.

Skupni dohodki . . . . . din 8.359,20  
Skupni izdatki . . . . . „ 6.477,30

Preostanek . . . . . din 1.881,90

č) Za nadzorni odbor je predlagala tov. Mithans absolutorij blagajničarki, ki je vzorno vodila posle in dosegla s tem lepe prihranke, kar se je sprejelo.

II. Obračun sekcije in proračun sekcije in našega društva.

Blagajničarka je seznanila članstvo z obračunom sekcije za minulo poslovno leto, prešla nato na proračun sekcije za l. 1940/41., nakar je bil sprejet soglasno naš društveni proračun in sicer za dve leti naprej. Članarina ostane torej 17 din.

III. Delegat za ban. in glavno skupščino za leto 1940/41. bo društveni predsednik tov. Kavčič Fran.

IV. Volitev v stanovsko razsodišče. Za predsednika je bil izvoljen tov. Rajko Iglar. Društveni predsednik je zaključil občni zbor ob 10. uri.

Kavčič s. r., preds. Zolnir s. r., tajnik.

—t V Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v njenih podružnicah v Celju in Mariboru si boste lahko nabavili banovinske zvezke za šolske naloge, ki so vpeljani namesto državnih. — Risanke niso predpisane, zato uporabljajte one, ki jih izdeluje in prodajajo naše knjižarne.

FR. P. ZAJEC  
izprašen optik in urar  
LJUBLJANA  
sedaj Stritarjeva ulica 6,  
pri franciškanem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, barometri, toplomeri, higrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

Gostilna „Ražem“  
Ljubljana — Žabjek

Prvovrstna primorska kuhinja, izborna vina in vedno sveže pivo. — Cenjenemu učiteljsstvu se priporoča Zoran Ražem

## Šolski radio

—r Torek 22. oktobra 1940. ob 14.15. Ob 40-letnici gluhozemnice. Razpored: 1. Uvodna beseda; strok. uč. g. Omerza Zdravko. 2. Nastop I. razr., vodi strok. uč. g. Puhar Karel. 3. Nastop IV. razr., vodi strok. uč. g. Omerza Zdravko. 4. Nastop VIII. razr., vodi strok. uč. g. Zakovšek Jože

Petek 25. oktobra 1940. ob 11. uri. Razgled po Poljanski dolini. (Cvetje v jeseni, nabrano od Loke do Poljan.) Pokrajinska oddaja. Vodi g. Sicherl Janko. — Visoko: Lovski grad brižinskih škofov. »Visoka kronika.« Dom in grobnica pisatelja dr. Ivana Tavčarja. »Zemlja domača ni prazna beseda: del je mojega življenja.« — Protestantska doba; Jurij Dalmatin. »Ena serčna molitova zuper Turke.« — Loško pogorje: »Kmet je kralj!« — Rojenice na Mladem vrhu. Mimo cerkvice na gori po lešnike pod Blegaš. — Poljane: Rojstni kraj Kosmova Janeza (Tavčarja), slikarjev bratov Janeza in Jurija Šubica in filozofa dr. Aleša Ušeničnika.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 20. oktobra ob 17. uri predaval g. Kuret Vladimír: Gnojenje vinogradov.

## Stanovska organizacija JUU

### Iz društev

#### Poročila

—JU — SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA je zborovalo v soboto 12. oktobra na deški ljudski šoli v Škofji Loki. Udeležba: 44 članov in članic. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik tov. Vojteh Debeljak, ki je uvodoma pozdravil sreskega šolskega nadzornika g. Ivana Kržišnika, zastopnika sreskega načelstva g. Fajsa, vse tovariše in tovarišice, zlasti pa k zborovanju prvič došle tov. Marencičevo, Erzenovo in Novakovo in tovariša Pevca.

Predsedniško in tajniško poročilo je podal tov. predsednik, ki je najprej očrtal splošni položaj v združenju, nato je predložil sekcijsko delo, slednjič pa delo, ki ga je opravilo škofovsko učiteljsko društvo. Vsekdar doslej je delalo domače učiteljsko društvo v duhu deklaracijskih idej. Živelimo smo med seboj v lepem soglasju in pravem tovarštvu in tako bo tudi v bodoče. Izrekel je priznanje in zahvalo učiteljici Elici Pipanovi, ki je vodila lani tajništvo. Iz blagajniškega poročila tov. Lovra Korenčana je bilo razvidno, da bi bilo društvenega premoženja še nekaj, ako bi članstvo izvrševalo svoje dolžnosti do društva. Zal temu ni tako. Zaostanki so tako visoki, da društvena uprava niti svojih obveznosti do sekcije ne more v redu izvrševati. Ob zaključku lanskega leta smo bili deficitni. Prva in neodložljiva dolžnost vseh tovarišev in tovarišic je, da poravnajo svoje obveznosti. Če ne gre vse hkrati, pa v obrokih! Razrešnico je predlagal tov. Janko Sicherl, nakar so sledila poročila društvenih poverjenikov. Za Učiteljsko tiskarno je poročal tov. Jože Zupančič, za Učiteljsko samopomoč tov. Amalija Lendovškova, za Učiteljski pokret tov. Anica Kalandova in za Mladinsko matico tov. Alberta Pagonova. Z obznanjem je bilo ugotovljeno, da je v srezu sedem šol, ki nimajo niti enega izvoda »Našega roda«.

Sekcijski proračun ni bil obravnavan, ker pride itak pred banovinsko skupščino. Člana-

## Učiteljski pravnik

—š Učitelj-vojak na vojaškem dopustu je pod vojaško disciplino in se ta čas ne more siliti, da opravlja še civilno službo. Tako je na konkretno vprašanje nekega sreskega načelstva sporočila kr. banska uprava.

## Učiteljska tiskarna

—t Zaposlite svoje otroke s poučnozabavnim ročnim delom, da ne postopajo in lenuharijo v teh dolgih večerih. Kunstovni načrti za izdelanje brzojava, električnega zvoniča, indukcijskega aparata, telefona in mikrofona so idealna ročna dela. Vsak načrt stane din 1,50.

—t Za pouk zgodovine in zemljepisja si nabavite zgodovinske in zemljepisne sličice. Serija 30 zgodovinskih ali 30 zemljepisnih slik stane 4 din.

—t Nazorno učilo za zgodovino je Iva Jančiča: Naša zgodovina v 3 delih. Za 65 din dobite knjigo, ki vam bo služila pri pouku v popolno zadovoljstvo.

rina ostane ista; 17 din mesečno, za poročeno učiteljico, katere mož je učitelj, pa 11 din mesečno.

Za delegata za banovinsko skupščino je bil izvoljen tov. Debeljak. Na državno ne bo šel nihče, ker smo brez sredstev.

Namesto tov. Pipanove je stopila v odbor tov. Andreja Grumova, ki prevzema hkrati tajniške posle društva, kot odbornica namestnica pa je bila izvoljena namesto odšlega tov. Pinteriča, tovarišica Ljuba Lendovškova.

Odrejeni dnevni red je bil s tem izčrpan in zborovanje zaključeno.

V Debeljak, preds. Andreja Grum, taj.

—JU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ je imelo redno letno skupščino dne 12. oktobra 1940. ob 9. uri v risalniki dekliške ljudske šole v Kranju. 71 % članstva se je udeležilo skupščine in je s tem pokazalo svojo stanovsko zavest.

Tov. predsednik Rant je pozdravil članstvo in šol. nadzornika Rupreta Vinka. Očrtal je razmere, ki vladajo v svetu, kjer divja vojna, ki imajo tolik vpliv tudi pri nas, saj draginja raste iz dneva v dan. Malenkostni poviški v plačah ne zadostujejo več — niti za golo življenje in zato uradništvo čaka pomoči. Zadovoljni smo, da je po dolgem čakanju napredovalo toliko učiteljsva. Pojasnil je razmere v sekciji in centralni organizaciji. Sekcija naj pokrene vse, da pride do sporazuma s Savezom hrvatskega učiteljsva.

V spomin umrlemu ban. šol. nadzorniku v. p. Rapetu Andreju, ki je bil nekdanj vzoren tajnik našega društva, je posvetil nekaj lepih besed.

Tajnik je v poročilu poudarjal, da je naša dolžnost, da podpiramo državno oblast pri delu za ohranitev miru in za gospodarsko ravnovesje. V ljudstvu in tudi v sebi je treba vzbujati zavest, da brez žrtev ni miru.

Podal je delo uprave v preteklem letu, ki je imela 9 sej in 5 zborovanj, ki se jih je udeležilo povprečno 71 % članstva. Proslava 50-letnice društva je bila skromna, a lepa. Na

K U P U J T E  
P R I T V R D K A H ,  
K I O G L A Š U J E J O  
V N A Š E M L I S T U !



Telefon št. 28-57